

УДК 336.71 (477)»312»

Набагова Ю. О.¹

Назаренко М. О.²

¹канд. економ. наук доц. ЗНТУ

²студ. гр. ФЕУ-113 ЗНТУ

АНАЛІЗ ЗМІН БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Банківська система відіграє важливу роль у функціонуванні ринкової економіки. В останні роки спостерігається значна нестабільність, як в економічній сфері, так і в політичному житті України. Такі тенденції негативно впливають на банківську систему, що в свою чергу призводить до кризових явищ. Сучасні банкімають постійно удосконалюватися та прилаштовуватися до постійних змін умов функціонування.

Аналіз розвитку та діяльності банківського сектору за останні десять років показав, що до кризи 2008–2009 років у банківській системі спостерігалися позитивні тенденції. 2008–2009 роки запам'яталися глибокими кризовими явищами, початком трансформаційних явищ в банківській сфері. 2009 рік – рік скорочення активної діяльності банків, збільшення ваги проблемних кредитів та отримання збитків під впливом світової фінансової та економічної кризи.

Посткризовий період (2010–2013 роки) характеризується якісними зрушеннями в банківському секторі, було досягнуто позитивних показників рентабельності капіталу та активів банків. В Україні панували проблеми посилення конкуренції за надійних позичальників; зниження доходної бази в умовах зростання вартості та обсягу залучених ресурсів. Таким чином, станом на 1 січня 2013 року в Державному реєстрі банків зареєстровано 176 банків (175 мали банківську ліцензію), у тому числі два – державні. 19 банків знаходилось у стані ліквідації через нездатність витримати конкуренцію на ринку банківських послуг.

У 2014 році розгорнулася глибока фінансово-економічна криза на фоні анексії АР Крим. Як наслідок, посилилися кризові явища в банківській сфері: було втрачено третину депозитних вкладів. На 1 січня 2015 року ліцензію НБУ мали 163 банківських установ (у тому числі 51 банк з іноземним капіталом). Незважаючи на ліквідацію ряду проблемних банків, відтік коштів клієнтів, зростання активів все ж таки відбулось внаслідок девальвації національної валюти. Вихід українських банків з АР Крим, відтік строкового ресурсу вкрай негативно вплинули на ліквідність та платоспроможність банківської системи. Вже станом на 1 жовтня 2015 року ліцензію НБУ мали лише 120 банківських установ, у тому числі 40 – з іноземним капіталом. За 55 банками вже було прийнято рішення про ліквідацію внаслідок погіршення

платоспроможності. Активи банківської системи продовжували скорочуватись. З 21 грудня 2016 року власником 100% акцій ПАТ «Приватбанк» є держава. Через складне становище на ринку фінансових та банківських послуг самоліквідувалися 3 банки. В подальшому можливе зменшення частки банків з іноземним капіталом через вихід з ринку банків з російським капіталом. Загалом, протягом 2016 року частка державних банків зросла до 52%.

Негативні тенденції спостерігалися протягом 2016 року і вже станом на 1 січня 2017 року ліцензію НБУ мали 96 банківських установ, у тому числі 38 банків з іноземним капіталом. Отже, з початку 2016 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 21.

За рейтингом надійності банків за 4 квартал 2016 року порталу «Мінфін», КредиАнріколь Банк займає перше місце, його загальний рейтинг 4,41 з 5 можливих. На другому місці Райффайзен Банк Аваль (4,36), на третьому – Ощадбанк (4,06), на четвертому – ПроКредит Банк (3,89), п'яте місце займає Кредобанк із рейтингом 3,97.

Таким чином, на сьогоднішній день банківська система перебуває в стані глибокої кризи. Станом на 1 січня 2017 року зареєстровано найменшу кількість банків за весь період, що проаналізовано. Це пов'язано з глибокою економічною кризою, воєнним конфліктом на Донбасі та дестабілізацією усіх сфер в Україні. Неefективна політика уряду, відтік капіталу, зростаючий рівень дефіциту бюджету та державного боргу негативно вплинули на економіку країни загалом та на окремі її сфери. Головною причиною банківської кризи в Україні є макроекономічна нестабільність, її прояв можна знайти у політичному та соціально-економічному аспектах. Високий рівень безробіття, інфляція, нестабільний валютний курс, паніка та, як наслідок, низький рівень довіри населення до банків і спричинили занепад як усієї системи, так і окремих банківських установ. Серед регулятивних причин кризи виділимо неадекватні та невчасні заходи впливу на банківську систему, застарілу та недосконалу нормативно-правову базу, що регулює діяльність банків в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт рейтингового агентства «Рюрік» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/>
2. Офіційний сайт НБУ – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/>